

РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРИЧЕТНІСТЬ ДО ЗЛОЧИНУ ТА СПІВУЧАСТЬ У ЗЛОЧИНІ ЗА ЧАСІВ ПЕТРА I

Досліджено становлення та розвиток військового кримінального законодавства за петровських часів. Проаналізовано кримінально-правові норми Військового статуту 1716 р., а також узаконень Петра I, які містили положення про переховування злочинця, недонесення, потурання, придбання або збут викраденого, а також співучасть у злочині.

Ключові слова: переховування злочинця, недонесення, потурання, придбання або збут викраденого, співучасть у злочині.

Постановка проблеми. У період царювання Петра I ним проведено низку реформ щодо кримінального законодавства. На території Московської держави основними джерелами права були Соборне Уложення 1649 року, новоуказні статті про татевні, розбійні та убивчі справи 1669 року, а також окремі грамоти, укази й накази московських царів та уряду. Завдяки реформам Петра I в Росії було сформовано боекзатну армію та збудовано флот. Петро I брав активну участь у підготовці правових документів, які регулювали відносини серед військовослужбовців в армії та на флоті. Ним започатковано військово-морське кримінальне законодавство. У 1716 році прийнято Військовий статут, а в 1720 році – Морський статут, які містили кримінально-правові положення. Так, частиною Військового статуту був Артикул військовий Петра Першого, який містив 209 правових норм. Воїнські артикули мали поширення лише на злочини, які скоїли військовослужбовці або за їх участю. Разом із тим, згідно з Указом Петра I від 10 квітня 1716 року, вони могли бути використані судами при розгляді кримінальних справ за обвинуваченням цивільних осіб: "... и понеже оной хотя основанием воинских людей, однако ж касается и до всех Правителей земских, как из онаго сами усмотрите" [4, с. 457].

Ступінь наукової розробки проблеми. Питання розвитку кримінального законодавства за часів царювання Петра I досліджували такі вчені, як С.І. Баршев, Л.С. Білогриць-Котляревський, П.Й. Бобровський, В.В. Єсіпов, О.С. Жиряев, О.Ф. Кістяковський, О.В. Лохвицький, А.В. Наумов, М.А. Неклюдов, П.П. Пусторослев, М.Д. Сергієвський, В.Д. Спасович, М.С. Таганцев, І.Я. Фойницький та інші. Але, комплексного аналізу кримінально-правових норм узаконень, військово-морського кримінального законодавства часів Петра I, які передбачали відповідальність за переховування злочинця,

недонесення, потурання, придбання або збут викраденого, співучасть у злочині, не проводилося.

Метою статті є визначення особливостей розвитку законодавчих положень щодо відповідальності за переховування злочинця, недонесення про злочин, потурання злочину та співучасть у злочині, які містились у кримінально-правових положеннях Військового статуту 1716 р. та інших узаконень Петра I.

Виклад основного матеріалу. Військовий статут 1716 року виокремлює різновиди таких злочинних об'єднань, як: непристойні підозрілі збіговиська й збори "воїнських людей" (арт. 133); збір (арт. 138) та ін. Учасники злочинного об'єднання несли рівну відповідальність за скоєне. Наприклад, у тлумаченні до артикула 189 сказано: "...Ежели многие вкупе в воровстве поиманы будут, те все, хотя их много или мало, всяк так наказан будет, яко бы един все воровство учинил" [1, с. 200]. Військовий статут 1716 р. не передбачав класифікації видів співучасників злочину. Головними винуватцями вчинення злочину, разом із виконавцем, були організатор, підбурювач і пособник. Для позначення виконавця, організатора та підбурювача в Військовому статуті використовувалися такі терміни, як "заводчик, или возбуждатель возмущения" (артикули 68 і 84); "зачинщик" (арт. 133), "подкупщик, наемщик" (арт. 161) та ін. Крім того, у Військовому статуті 1716 р. наводяться способи вчинення злочину, які підпадають під дію виконавця, організатора й підбурювача: "подкупит", "склонит" (арт. 2), "соблазн учинит" (арт. 11), "принудит", "подманит" (арт. 119), "упросит" (арт. 161) й ін.

Відповідальність ініціатора вчинення злочину була, як правило, вища, ніж інших учасників злочину. В артикулі 133 зазначалося: "...Ежели из рядовых кто в сем деле преступит, то зачинщиков без всякого милосердия, не смотря на тое, хотя они к тому какою и причину имели или нет, повесить, а с остальными поступать,

как о беглецах упомянуто..." [1, с. 142]. В артикулах 2, 160 і 161 відповідальність для організатора та підбурювача встановлювалася така ж, як і для виконавця злочину. Наприклад, в статті 2 проголошувалося: "Кто чародея подкупит, или к тому склонит, чтоб он кому другому вред учинил, оный равно так как чародей сам наказан будет". У тлумаченні до цього статті говорилося: "Что один чрез другого чинит, почитается так, яко бы он сам то учинил" [1, с. 16].

Пособники у Військовому статуті 1716 р. йменувались як "помогатели" (стаття 138), "вспомогатели" (статті 19, 59, 155) та ін. Відповідальність вони зазвичай несли однаково з виконавцями злочину, що закріплено в статтях 19, 138, 155, 178, 185 і 189. Наприклад, в статті 155 визначено: "Властно яко убийца сам, тако и прочие имеют быть наказаны, которые подлинно к смертному убийству помогали или советом или делом вступались" [1, с. 166].

У Військовому статуті 1716 р. не проводиться розмежування між співучастю і причетністю до злочину. В статтях вказується на відповідальність за недонесення про злочин, приховування, а також придбання, отримання, зберігання та збут майна, здобутого злочинним шляхом. Особи, причетні до злочину, несли, як правило, однаково відповідальність зі співучасниками злочину. Не мало значення, коли давалася згода на надання сприяння виконавцеві злочину, – до вчинення злочину чи після. Для притягнення до відповідальності за переховування злочинця, придбання, отримання, зберігання або збут майна, здобутого злочинним шляхом, було важливо, щоби винна особа наперед знала про вчинений первинний злочин. Так, у тлумаченні до статті 189 вказано: "Оные, которые... о воровстве ведали, и от того часть получили, или краденое ведая добровольно приняли, спрятали и утаили, оные властно, яко самые воры, да накажутся..." [1, с. 200]. Для характеристики дій переховувача злочинця у Військовому статуті 1716 р. використовувалися такі формулювання: "содержит при себе вора" (стаття 190), "неприятелей, изменника какова или злодея утаить или под каким видом вводит" (стаття 206) та ін. Згідно з статтями 95, 190 і 206 переховувачі несли таку ж саму відповідальність, як і ті, кого вони переховували.

Відповідальність за переховування злочинця або майна, здобутого злочинним шляхом, передбачалась статтями 95, 189, 190, 206 тощо Військового статуту. Згідно з тлумаченням статті 95 "Якоже достойно есть, чтоб оныя жестоко наказа-

ны были, которые таковых беглых салдат скроют и оным пропитание дадут..." [1, с. 341].

Для визначення способів зберігання, придбання, отримання та збуту майна, здобутого злочинним шляхом, у Військовому статуті 1716 р. вживалася така термінологія: "отримали", "прийняли", "сховали", "утаїли" (стаття 189), "купить", "продасть", "сховае" (стаття 190) тощо. Статтями 189 і 190 для осіб, які вчинили зберігання, придбання, отримання та збут викраденого майна, передбачалося таке ж саме покарання, як і для тих, хто вчинив первинний злочин. Наприклад, в статті 190 вказано: "Ежели кто купит или продаст, ведаючи краденья вещи и скроет, и содержит при себе вора, оной яко вор сам наказан быть имеет" [1, с. 200]. Разом із тим статтю 59 встановлювалася менш сувора відповідальність за придбання чи отримання військового мундира або рушниць, ніж за втрату цього майна.

Військовий статут 1716 р. закріплював відповідальність за потурання у вчиненні злочину. Скажімо, в статті 81 зазначалося: "Когда войско в марше обретается..., которые войском командуют, во всем том, что во время маршу у жителей украдено и отнято будет, ответ дать и оное заплатить должны..." [1, с. 88].

За недонесення про злочин у Військовому статуті 1716 р. було передбачено низку кримінально-правових норм. Перечень злочинів, за недонесення про які наставала відповідальність, був обмежений. Винний карався за недонесення про богохульство (стаття 5), про посягання на життя й волю "його Величності" (стаття 19), про приготування до бунту й заколоту (стаття 136), про викрадення "более двадцати рублей" (стаття 189), про присвоєння державних грошей (стаття 194). Недонеситель ніс таку ж саму відповідальність, як і та особа, про злочинні дії якої не було своєчасно повідомлено владу. Зокрема, в статті 136 сказано: "Таким же образом имеют быть наказаны и те, которые такие слова слышали, или таковыя письма читали, в которых о бунте и возмущении упомянуто, а в надлежащем месте или офицерам своим вскоре не донесли" [1, с. 144].

Унаслідок тривалого ведення війни зі Швецією і Туреччиною російська армія потребувала нових солдатів. Уряд Петра I проводив постійні рекрутські набори. Кількість солдатів-утікачів, матросів і рекрутів за петровських часів була величезною. У період царювання Петра I посилювався потік не тільки втікачів військовослужбовців, але й розкольників, селян і всіх тих, хто був невдоволений політикою царя-реформатора. Утікачі прямували на території, де уряд мав най-

менший вплив через віддаленість від центральних міст. Дуже привабливими для них були землі Гетьманщини, Запорозжя, Слобідської України й донських козаків.

Петро I уживає низку заходів для протидії ухиленню солдатів, матросів і рекрутів від військової служби, оскільки була небезпека того, що вони, будучи на втіках, займатимуться злочинною діяльністю: "... вьщее зло умножают, пристава к воровским и разбойническим компаниям, и вместо честнаго солдатскаго звания, с охотою приемлют на себя воровское имя, и тем чинятся, вместо Его Царскаго Величества верных подданных и честных солдат, злодеи своему Государю и Отечеству, и кроются у таких же подобных себе воров" [9, с. 749]. За петровської доби військово-службовці-втікачі прирівнювалися до "зłodійських і лихих людей" незалежно від того, чи вчинили вони під час утечі або після неї які-небудь злочини: "понеже уже те беглые честнаго солдатскаго имени нарицать не могут, но в числе тех же воров и разбойников обретаются" [9, с. 749]. Покарання для них було таким само суворим, як і для розбійників.

Відповідно, у період правління Петра I посилювалася відповідальність за переховування збіглих солдатів, матросів і рекрутів. Так, у статтях про рекрутські набори в 1705 році говорилося: "буде кто таких беглецов станет укрывать у себя или ведаая, про них не известит, и таких людям по розыску, учинена будет смертная казнь" [3, с. 135]. У 1708 році вводиться кругова порука з метою утримання рекрутів і солдатів від утеч. Наприклад, у боярському вироку від 22 січня 1708 року зазначалося, що якщо хто з рекрутів утече, то "беглецов спрашивать на поручиках и отцах и свойственниках их; а за те побеги отцы, родственники и свойственники сосланы будут в новозавоеванные города с женами и детьми; затем всюду следует объявить, чтобы никто под страхом жестокой кары беглых не держал" [3, с. 130]. Указом Петра I від 7 квітня 1715 року встановлювалася відповідальність за переховування, а також за недонесення про переховувачів солдатів-утікачів: "... а у кого таким беглецам чинится пристанище или кто про таких беглых солдат и про их приемщиков будет ведаать, а не донесет: и таким людям учинено будет жестокое наказание, а имение их движимое и недвижимое взято будет..." [6, с. 153].

За Петра I недонесення про кілька розбоїв і вбивств каралося смертю. Так, указом Петра I від 7 лютого 1718 року було засуджено до смертної кари кілька жінок, які, завідомо знаючи про кіль-

ка розбійних нападів, а також убивство, вчинені їхніми чоловіками, не повідомили про це. Цим же указом одну жінку було засуджено до заслання на прядильний двір (шпінгаус) за неповідомлення про те, що її чоловік учинив один розбійний напад. Крім того, в указі зауважувалося: "да и впредь таким вора́м за такая вины... чинить тоже" [7, с. 539–540].

Перебуваючи "поза законом", колишні військовослужбовці поповнювали лави злочинців. За відомостями тогочасних джерел, у деяких розбійних загонах, що діяли на території держави, спостерігався суворий порядок, подібний до армійського. Це свідчило про те, що до складу злочинних згай прибула велика кількість колишніх солдатів. "Зłodійські та розбійні партії" дошкуляли населенню Російської імперії. Доходило до того, що "ватаги злодіїв" нападали на села, міста й монастирі. Так, у сенатському указі від 12 серпня 1719 року повідомлялося, що в Новгородському, Можайському і Мещовському повітах Московської губернії розбійні загони "многочудныя деревни разграбили приездом своим денным и все до конца пожгли и людей и крестьян вырубил..." [12, с. 728]. Для ловитви злочинців російський уряд змушений був посилати великі армійські команди, з якими "зłodійські та розбійницькі компанії" нерідко вступали у відкритий бій.

Відповідно до указу Петра I від 19 березня 1719 року, спрямованому на викоренення "зłodійських людей", солдатів-утікачів і рекрутів, а також розкольників і селян вимагалася всюди виявляти "розбійників і татей", "станів і приїздів і понаровок і зłodійського сховища" не надавати, а в разі, якщо "такі понаровщики и становщики объявятся, и их приличат: и указ чинить подобно с разбойники; и по тем Его Великаго Государя указам, о чем известно есть, таким разбойникам по достойным их винам чинены казни колесованием и прочими жестокими смертьми" [8, с. 681–684]. За переховування "татей і разбойников и им подобных воровских людей, и беглых солдат и рекрут и ... причинных людей и ... беглых же крестьян", цим указом передбачалася смертна кара: "... а они прикащики и старосты и выборные люди, ведаая об них, по объявлении сего указа, хотя одного из них утаят, или упустят: и им за ведомую и умышленную тем вора́м понаровку и утайку и за удержание их у себя, учинена будет смертная казнь..." [8, с. 682–683].

Указом Петра I від 30 жовтня 1719 року передбачалася сувора відповідальність за недонесення й переховування "беглых драгун и сол-

дат, матрозов и рекрут, також воров и разбойников". У цьому документі проводилося певне розмежування між співучасниками злочину й тими, хто не повідомляє про злочинців і надає їм своє житло для переховування: "... или им в чем помогает, которые по всем Государственным правам осуждаются за таких же воров, которым хотя мало в чем сообщниками бывают..." [9, с. 749]. Причетні особи прирівнювалися до основних злочинців: "... люди, которые таких воров кроют, или пристани им держат, или об них також и о тех, у которых они пристают, ведают, а не известят прежде времени, признаются за таких же воров..." [9, с. 749]. Покарання для таких осіб було таким само суворим, як і для "беглых драгун и солдат, матросов и рекрут, також воров и разбойников", – смертна кара: "... и поступлено будет с ними так, как и с сущими ворами и злодеями" [9, с. 749]. Цим же указом установлювалися заохочувальні заходи до тих, хто повідомить про осіб, які переховують перелічених злочинців: "... а кто донесет на тех, кто пристань им держит, тому отдается все того имение движимое и недвижимое, хотяб, кто чей служитель был..." [9, с. 749–750].

24 грудня 1719 року Петро I видає Інструкцію польових і гарнізонних команд офіцерам, відправленим для розшуку біглих драгунів, солдатів, матросів і рекрутів і для викоренення злодіїв, розбійників і пристаноутримувачів їх (далі – Інструкція 1719 р.) [2, с. 773–775]. Відповідно до пункту 4 Інструкції 1719 р. приписувалося "ворам и разбойникам и становщикам... чинить указ, по Воинскому Артикулу, кто чему будет достоин; а вящих воров и разбойников, особливо тех, кои чинили смертныя убийства и мучения, вешать за ребра, а иных колесовать, смотря по жестокости их воровских злых поступков" [2, с. 774]. Крім того, пунктом 7 Інструкції 1719 р. установлювалася смертна кара прикажчикам, старостам, виборним людям і поміщикам, котрі, завідомо знаючи про те, що їхні селяни переховували злочинців або брали участь у розбоях, не протидіяли цьому: "Ежели где по подлинному розыску явится, что пристань ворами чинилась сведения самих помещиков, или чьи люди и крестьяне сведения господ своих на воровство и разбои ходили: и того помещика... в том же месте повесить, а ежели в том приличатся... прикащики, и старосты и выборные, и тех колесовать" [2, с. 775]. Відповідно до цього ж пункту Інструкції прикажчики, старости й виборні піддавалися тілесному покаранню, у разі якщо вони не знали про те,

що їхні селяни брали участь у розбоях: "за их неосторожность и худое управление" [2, с. 775].

Для виявлення осіб, які планують учинення злочинів, за Петра I були проведені перетворення в церковних справах. Так, 17 травня 1722 року було видано Синодський указ "Про оголошення священникам відкритих їм на сповіді навмисних злодіянь, якщо сповідники в них не розкаяться і наміру свого вчинити їх не відклали" ("О объявлении священникам открытых им на исповеди преднамеренных злодейств, если исповедающиеся в оных не раскаялись и намерения своего совершить их, не отложили") (далі – Синодський указ від 1722 р.). У відповідності з цим указом, священники повинні були прийняти присягу, за якою зобов'язувалися повідомляти відомості про заплановані злочини, які були отримані ними під час сповіді: "... о ущербе же Его Императорского Величества интереса, вреде и убытке, как скоро о том уведая, не токмо благовременно объявлять, но и всякими мерами отвращать, препятствовать, и не допускать, тщатися буду ... о исповеди объявлении изъяснено и утверждено, и о чем по тому объявлению доносить повелено: то буду доносить и объявлять самую сущею правдою без всякаго лжи прилога, и без употребления лукавственных вымыслов, имея страх лишения чести и живота..." [13, с. 688–689].

Цей указ був наслідком судового процесу в справі царевича Олексія Петровича. У ході слідства було встановлено, що під час таємної сповіді своєму духовнику протопопу Якову Ігнат'єву царевич Олексій Петрович повідомив його про те, що бажає смерті своєму батькові – Петру I. Однак протопоп Яков Ігнат'єв не поінформував царя про наміри його сина, за що згодом був позбавлений сану й засуджений до смерті.

Згідно з Синодським указом від 1722 року за недонесення про плановані злочини священник оголошувався співучасником злочинця: "А ежели кто из священников сего не исполнитъ, и о вышеозначенном услышав вскоре не объявит, тот ... яко противник, и таковым злодеям согласник, паче же Государственных вредов прикрыватель..." [13, с. 687]. Священнику загрожувало покарання залежно від тяжкості планованого сповідником вчинення злочину: "... то таковой яко преслушник, сана извержен, имения лишен и от гражданского суда, по жестоком на теле наказании, в галерную работу послан, а ежели что важное явится, и смертию казнен будет" [13, с. 687–688]. Крім того, відповідно до цього документа священники зобов'язані були повідомляти місцевого єпископа про знаходження в його приході

розкольників: "... не будет укрыват молчанием, но подаст об оных ведение на письме Епископу своему" [10, с. 313].

Згідно з Плакатом Петра I від 26 червня 1724 року, на населення покладался обов'язок повідомляти офіцерів військових команд про злодіїв і розбійників. За неповідомлення про злочинців винний піддавався покаранню у вигляді заслання на каторжні роботи, а також конфіскації в нього усього рухомого й нерухомого майна. Цим же документом передбачалася відповідальність для полкових командирів за потурання злочину: "а буде полковые командиры сами проведав, или от кого известясь, в скорости за ворами и разбойниками посылок не учинять: и за то учинено им будет по Военному Артикулу" [11, с. 311].

Висновки. Кримінально-правові положення Військового статуту 1716 р., які містились у військових артикулах, розвинули кримінальне законодавство Московської держави щодо причетності до злочину, а також співучасті у злочині. У цій правовій пам'ятці XVIII століття відповідальність за вчинене було диференційовано залежно від ролі співучасників у скоєнні злочину. До основних співучасників злочину ("заводчики", "возбудители возмущения", "зачинщики", "подкупщик, наемщик" та ін.) застосовувалися більш суворі покарання відносно інших співучасників. Незважаючи на те, що у військових артикулах не проводилося розмежування між співучаство і причетністю до злочину, у цьому документі наводилися діяння, які мали ознаки недонесення про злочин, приховування, а також придбання, отримання, зберігання та збуту майна, здобутого злочинним шляхом, а також потурання злочину.

Між тим кримінально-правова політика Петра I була жорсткою щодо приховувачів і пристануотримувачів утікачів-військослужбовців, розкольників, селян, злочинців, а також до тих, хто потурав їм або не доносив на них. Винуватим у причетності до злочину призначалися такі ж види покарання, як і основним злочинцям.

Список літератури

1. Артикул воинский с кратким толкованием. – СПб.: При Имп. Акад. наук, 1735. – 255 с.

2. Инструкция полевых и гарнизонных команд офицерам от 24 декабря 1719 г. // Полное собрание законов Российской Империи. Собрание 1-е. 1 марта 1649 – 1825 гг. : В 45 т. Том V. 1713 – 1719. – СПб.: Тип. II Отд-ния Собств. Е. И. В. Канцелярии, 1830. – № 3415. – С. 728–729.

Е. И. В. Канцелярии, 1830. – № 3477. – С. 773–775.

3. Ключков М. Население России при Петре Великом по переписям того времени. Т. 1. : Переписи дворов и населения (1678 – 1721) / М. Ключков. – СПб.: Сенатская типография, 1911. – 435 с.

4. Полное собрание законов Российской Империи. Собрание 1-е. 1 марта 1649 – 1825 гг. : В 45 т. Том V. 1713 – 1719. – СПб.: Тип. II Отд-ния Собств. Е. И. В. Канцелярии, 1830. – № 3010. – С. 457.

5. Полное собрание законов Российской Империи. Собрание 1-е. 1 марта 1649 – 1825 гг. : В 45 т. Том V. 1713 – 1719. – СПб.: Тип. II Отд-ния Собств. Е. И. В. Канцелярии, 1830. – № 3445. – С. 748–750.

6. Полное собрание законов Российской Империи. Собрание 1-е. 1 марта 1649 – 1825 гг. : В 45 т. Том V. 1713 – 1719. – СПб.: Тип. II Отд-ния Собств. Е. И. В. Канцелярии, 1830. – № 2900. – С. 153.

7. Полное собрание законов Российской Империи. Собрание 1-е. 1 марта 1649 – 1825 гг. : В 45 т. Том V. 1713 – 1719. – СПб.: Тип. II Отд-ния Собств. Е. И. В. Канцелярии, 1830. – № 3154. – С. 539–540.

8. Полное собрание законов Российской Империи. Собрание 1-е. 1 марта 1649 – 1825 гг. : В 45 т. Том V. 1713 – 1719. – СПб.: Тип. II Отд-ния Собств. Е. И. В. Канцелярии, 1830. – № 3334. – С. 681–684.

9. Полное собрание законов Российской Империи. Собрание 1-е. 1 марта 1649 – 1825 гг. : В 45 т. Том V. 1713 – 1719. – СПб.: Тип. II Отд-ния Собств. Е. И. В. Канцелярии, 1830. – № 3445. – С. 748–750.

10. Полное собрание законов Российской Империи. Собрание 1-е. 1 марта 1649 – 1825 гг. : В 45 т. Том VI. 1720 – 1722. – СПб.: Тип. II Отд-ния Собств. Е. И. В. Канцелярии, 1830. – № 3912. – С. 313.

11. Полное собрание законов Российской Империи. Собрание 1-е. 1 марта 1649 – 1825 гг. : В 45 т. Том VII. 1723 – 1727. – СПб.: Тип. II Отд-ния Собств. Е. И. В. Канцелярии, 1830. – № 4533. – С. 310–318.

12. Полное собрание законов Российской Империи. Собрание 1-е. 1 марта 1649 – 1825 гг. : В 45 т. Том V. 1713 – 1719. – СПб.: Тип. II Отд-ния Собств. Е. И. В. Канцелярии, 1830. – № 3415. – С. 728–729.

13. Присяга для духовных лиц от 17 мая 1722 г. // Полное собрание законов Российской

Империи. Собрание 1-е. 1 марта 1649 – 1825 гг. : ния Собств. Е. И. В. Канцелярии, 1830. – № 6540. В 45 т. Том VI. 1720 – 1722. – СПб. : Тип. II Отд- – С. 688–689.

Стаття надійшла до редколегії 19 лютого 2014 року.

Рекомендована до опублікування у “Віснику” членом редколегії М.В. Никифороком.

A.S. Benitsky

The development of legislation on criminal responsibility for the crime and the implication of complicity in the crime at the time of Peter I

Summary

The formation and development of military criminal law of Peter's time is studied. We have also analyzed the criminal provisions of Military regulations of 1716, and the statutes of Peter I, which contained provisions for criminal's concealment, misprision, connivance, buying or selling stolen goods, as well as complicity in a crime.

Keywords: criminal's concealment, misprision, connivance, buying or selling stolen goods, complicity in a crime.

A.C. Беницкий

Развитие законодательства об уголовной ответственности за прикосновенность к преступлению и соучастие в преступлении во времена Петра I

Аннотация

Исследовано становление и развитие военного уголовного законодательства петровского времени. Проанализированы уголовно-правовые нормы Воинского устава 1716 г., а также узаконений Петра I, которые содержали положения об укрывательстве преступника, недонесении, попустительстве, приобретении или сбыте похищенного, а также соучастии в преступлении.

Ключевые слова: укрывательство преступника, недонесение, попустительство, приобретение или сбыт похищенного, соучастие в преступлении.